

Zmátlo, Peter: Internet pre študentov histórie. Ružomberok, Filozofická fakulta Katolíckej univerzity, 2007, 293 s.

Mária Ďurkovská, futoova@saske.sk

V súčasnej dobe internet pokrýva prakticky celý svet, vrátane Antarktídy. Jedným z najväčších kladov internetu je fakt, že môže poslúžiť ako takmer bezodný zdroj informácií. Literárna rešerš potrebná k zahájeniu práce na nejakom probléme sa dá urobiť priamo pri písacom stole, a to väčšinou skôr, ako by človek vôbec peši došiel do knižnice. Rozsah toho, čo sa na internete publikuje, rastie každým dňom. Neaktuálne informácie sú dynamicky nahrádzané čerstvými. Porovnajme to s dobou nutnou pre to, aby sa nejaká informácia dostala napríklad do redakcie odborného časopisu, časopis sa vytlačil a vytlačené čísla sa distribuovali. Internet tiež predstavuje ideálne médium pre prezentáciu čohokoľvek – ponuky služieb, výrobkov, pracovných príležitostí, ale i informácií o výsledkoch výskumov a mnohé iné.

Internet pre študentov histórie – takto znie názov publikácie Petra Zmátla, ktorý v nej prináša zoznam internetových stránok z oblasti histórie. Podľa slov autora je táto knižka vo forme učebných textov určená pre vysokoškolských študentov odboru história, resp. dejepis, nenárokujú si však byť vyčerpávacím pomocníkom a informátorom, pretože v súčasnosti je webových stránok veľmi veľa.

Najviac internetových portálov a webových stránok z histórie je v anglickom jazyku. Podľa Petra Zmátla Slovensko zaostáva v „internetovej“ elektronickej oblasti histórie za západným svetom čo do kvantity, ale i kvality internetových stránok v textovej i obrazovej podobe. Niektoré oblasti slovenskej histórie nie sú na internete vôbec, alebo len veľmi chabo zastúpené. Je to podľa neho dané viacerými faktormi (menším počtom obyvateľov i historikov, či študentov histórie, menším knižným trhom, atď.)

Obsah publikácie je štruktúrovaný logicky od najvšeobecnejších informácií po špeciálne historické témy.

Práca sa skladá z 11 kapitol a ich podkapitol. Po predhovore nasleduje prvá kapitola: *Hľadanie informácií – vyhľadávacie portály*. Autor tu uvádza najznámejšie a najkvalitnejšie vyhľadávacie portály aj s ich internetovými adresami, ako sú napríklad: Google, Yahoo, AltaVista, ale i české a slovenské Azet, Centrum, Seznam, Atlas.

V druhej kapitole, ktorá má názov *Databázy, databanky, katalógy, bibliografie, digitálne a virtuálne knižnice historickej literatúry* autor prináša zoznam bibliografických databáz a virtuálnych knižníc, nielen slovenských a českých, ale i maďarských, nemeckých, amerických, anglických.

Tretia kapitola s názvom *Špeciálne servery pre historikov*, je členená na 15 podkapitol, ktoré sú venované metodológii dejín, historiografii, dejinám štátov, vedy a techniky, vojenstva, cirkevným dejinám, dejinám umenia, historickým mapám, encyklopédiám a lexikónom a iným. Asi najširšie spracovanou časťou v tejto kapitole sú Dejiny vojenstva, ktorej autor venoval 15 strán. Veľmi zaujímavou je aj časť Špecifické témy z dejín, kde môžeme nájsť internetové odkazy napr. na dejiny šľachtických rodov, dejiny odievania, stravovanie a sobáše v minulosti, ale tiež zjazdy historikov, potopenie Titanicu, dejiny elektrického kresla, dejiny žien, prejavy politikov v 20. storočí a mnohé iné zaujímavosti z histórie ľudstva.

Štvrtá kapitola *Historické obdobia na www stránkach* sa, ako už sám názov hovorí, zameriava na jednotlivé historické obdobia, a to pravek, starovek, stredovek (národný a všeobecný), novovek (národný a všeobecný), najnovšie dejiny (národné a všeobecné). Nachádza sa tu veľmi veľa zaujímavých odkazov na rôzne témy z jednotlivých historických období, napríklad Kirke Geschichte (obsahuje odkazy na staroveké dejiny v sekciách Prehistória, Starý Orient; Grécko, Helenizmus; Etruskovia; Rímske impérium a iné). Je

---

tu odkaz na portál týkajúci sa husitov, Johanky z Arcu a storočnej vojny, osvietenstva, histórie Tudorovcov, Tridsaťročnej vojny, Slovenskej republiky 1939 - 1945, Pražskej jari, revolúcie v Rusku, odboju Nemcov počas nacistickej vlády, holokaustu, norimberských zákonov, koncentračných táborov, a iných zaujímavostí.

Piata kapitola *Pomocné vedy historické na webe* prináša prehľad stránok venovaných paleografii, chronológii, genealógii, historickej metrológii, diplomatike, heraldike, sfragistike, kodikológii, epigrafike, numizmatike, vexilológii, faleristike. Pozornosť si zaslúži odkaz na paleografickú čítanku, v ktorej sa nachádzajú texty od 11. storočia (Gregor Veľký - Liber Dialogorum) po rok 1877 (List K. Marxa W. Blosovi). Túto paleografickú čítanku je možné prehliadať po nainštalovaní potrebného softvéru.

Šiesta kapitola, nazvaná *Inštitúcie*, sa venuje archívom, knižniciam, vydavateľstvám, kníhkupectvám, antikvariátom, univerzitám, vedeckým ústavom, ale aj múzeám a spolkom historikov. Nachádzajú sa tu internetové odkazy nielen na archívy a knižnice zo Slovenska, ale aj z mnohých miest Európy, Ameriky či Kanady. Veľmi zaujímavé sú aj odkazy na katedry, organizácie, inštitúty, resp. ústavy histórie na Slovensku, v Čechách, Rakúsku, Nemecku, Poľsku, Francúzsku, Rusku, Amerike a mnohých iných.

Siedmu kapitolu *Historické časopisy* tvorí zoznam slovenských a zahraničných časopisov o histórii, v ktorých môžu historici publikovať, ale ktoré sú zároveň vhodnou pomôckou pri výučbe dejín na vysokých, stredných i základných školách. V poslednom období rastie počet historických časopisov, ktoré sú len na internete (elektronické historické časopisy). Taktiež sa tu nachádza výber niektorých historických časopisov a zborníkov, ktoré nemajú vlastnú webovú stránku, ale obsahy ich čísel a niekedy aj celé texty sú na internete.

V ôsmej, deviatej, desiatej a jedenástej kapitole, ktoré sú výrazne kratšie, než predošlé, sa autor venuje plno-textovým elektronickým rukopisom, dokumentom, štúdiám a publikáciám; internetu ako pomocníkovi pri štúdiu; štipendiám, grantom a študijným pobytom pre študentov histórie a historikov a v poslednej kapitole autor konštatuje, čo chýba na internete z histórie.

Na záver možno konštatovať, že publikácia Petra Zmátla je pre ľudí, zaujímajúcich sa o históriu, určite prínosná a je vítaným príspevkom k prehĺbeniu poznania o historických udalostiach a ich súvislostiach. Jediným poľutovaniahodným faktom je, že autor k publikácii nevyhotovil aj CD, z ktorého by bolo možné dostať sa priamo na danú internetovú adresu po kliknutí na príslušný odkaz.

Aj napriek tomu však vznikla prehľadná publikácia, ktorú budú môcť využiť nielen študenti histórie, ale všetci ľudia, ktorí sa o históriu zaujímajú.